

ذِكْرُ الْكِتَابِ لَا يَنْفِي

معارف القرآن

شيخ التفسير والحديث
حضرت مولانا الحافظ محمد اسحاق صاحب حلوى
شيخ الحديث جامع اشرفيه لاهور

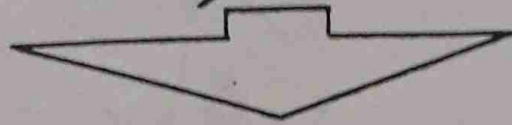
ترجمہ حقیقت کا معارف پناہ عارفانہ
حضرت شاہ عبدالقادر بن شاہ ولی اللہ دہلوی قدس سرہما

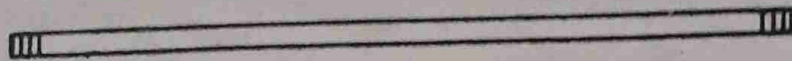
مکتبہ دار الحرمین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فہرست معارف القرآن جلد ششم

مشمول بر پارہ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ وال نصف ۶

بقیہ سورۃ نسل ، قصص ، عنکبوت ، روم ، لقمان ، سجدہ ، احزاب
سبا ، فاطر ، یسین ، صافات

نمبر شمار	مضمون	صفوہ
	آغاز پارہ ۲۰ اَمَّنْ خَلَقَ	۱
۱	ذکر انواع و اقسام دلائل توحید مع توبیخ و تہدید	۲
۲	نوع اول : متعلق بہ آسمان و زمین	۳
۳	نوع دوم : متعلق بہ کائنات زمین	۴
۴	نوع سوم : متعلق بہ احتیاج انسان سوئے خداوند جہان	۵
۵	نوع چہارم : متعلق بہ حاجات مخصوصہ در اوقات مخصوصہ	۶
۶	نوع پنجم : متعلق بہ مبداء و معاد و حشر و نشر اجساد	۷
۷	اثبات قیامت	۸
۸	اثبات رسالت محمدیہ صلی اللہ علیہ وسلم	۹
۹	فائدہ در بارہ سماع موتی	۱۱

نمبر شمار	مضمون	صفحہ
۱۰	ذکر بعض اشراط ساعت یعنی علامات قیامت	۱۲
۱۱	بیان حال قیامت و جزا و عذاب آخرت	۱۵
۱۲	خاتمہ سورت بر حکم عبادت و تلاوت قرآن	۱۸
۱۹	تفسیر سورۃ قصص	۱۹
۱۳	ربط	۲۰
۱۴	آغاز سورت بحقانیت قرآن پاک و ذکر اجمالی قصہ سیدنا موسیٰ علیہ السلام النخ	۲۳
۱۵	تفصیل قصہ موسیٰ علیہ الصلوٰۃ والسلام با فرعون	۲۹
۱۶	موسیٰ علیہ الصلوٰۃ والسلام کے زمانہ شباب کا واقعہ	۳۳
۱۷	موسیٰ علیہ السلام کا مدین کی جانب سفر	۳۶
۱۸	مسئلہ (خدمت کو بطور مہر مقرر کرنا)	۴۰
۱۹	حضرت موسیٰ علیہ السلام کی مدین کی طرف واپسی اور اشارہ سفر النخ	۴۵
۲۰	نکتہ	۴۸
۲۱	خاتمہ قصہ مذکورہ برا عطاء کتاب ہدایت برائے بصیرت و عبرت النخ	۴۹
۲۲	اتمام حجت و قطع معذرت	۵۳
۲۳	بیان حکمت در تکریم و عظمت و مدح مؤمنین اہل کتاب و پیروان حق و صواب	۵۵
۲۴	نکتہ	۵۷
۲۵	اتمام حجت و قطع معذرت یعنی قبول ہدایت کے بارے میں کافروں کے ایک حیلہ اور بہانہ کا ذکر اور اسکا جواب	۵۷
۲۶	جواب اول	۵۸
۲۷	دوسرا جواب	۵۸
۲۸	تیسرا جواب	۶۱
۲۹	ظہور ثمرات ایمان و ہدایت و نتائج کفر و ضلالت در روز قیامت	۶۵
۳۰	تذکیر نعم مشتمل بر بیان دلائل توحید	۶۸
۳۱	ذکر قصہ قانون برائے عبرت مغروران مال و دولت	۶۸

صفحہ	مضمون	نمبر شمار
۷۲	نکتہ (زمین قارون کے جسم کو نہیں کھائے گی)	۳۲
۷۳	فائدہ علمیہ و نحویہ درباره تحقیق وَیْکَانَ	۳۳
۷۶	بیان مستحقین نعام دار آخرت	۳۴
۷۷	خاتمہ سورت بر بشارت و ہدایت و نصیحت درباره تبلیغ و دعوت الخ	۳۵
۷۹	آیت ہذا کی تفسیر دیگر	۳۶
۸۱		
۸۲	تفسیر سورة العنکبوت	
۸۲	ربط	۳۷
۸۲	تنبیہ اہل ایمان بر حکمت شدائد و آفات زمان کہ آن تمیز مخلص و منافق است الخ	۳۸
۸۵	فائدہ (لفظ یَرْجُوا کے معنی)	۳۹
۸۸	سعد بن ابی وقاصؓ کے اسلام پر انکی والدہ کا مقاطعہ جو عی یعنی بھوک ہڑتال	۴۰
۸۹	قصہ اول : نوح علیہ الصلوٰۃ والسلام با قوم او	۴۱
۹۱	فائدہ (نوح علیہ السلام کی عمر)	۴۲
۹۱	قصہ دوم : ابراہیم علیہ الصلوٰۃ والسلام با قوم او	۴۳
۹۵	قوم کا جواب	۴۴
۹۷	قصہ سوم : لوط علیہ الصلوٰۃ والسلام با قوم او	۴۵
۱۰۰	قصہ چہارم : شعیب علیہ الصلوٰۃ والسلام با قوم او	۴۶
۱۰۴	قصہ پنجم مشتمل بر ذکر اجمالی عاد و ثمود و فرعون و ہامان	۴۷
۱۰۶	ابطال شرک و اثبات توحید	۴۸
۱۰۸		

صفحہ	مضمون	نمبر شمار
۱۱۰	آغاز پارہ ۲۷ اُشْلُ مَا أَوْجَىٰ	
۱۱۲	اثبات رسالت محمدیہ و ازالہ شکوک و شبہات منکرین نبوت	۴۹
۱۱۶	فائدہ (نماز دل میں اللہ تعالیٰ کی محبت پیدا کرتی ہے)	۵۰
۱۲۰	لطائف و معارف	۵۱
۱۲۴	ترغیب ہجرت و ذکر بقائے عالم آخرت و بیان حقارت دنیا و فناء و زوال او	۵۲
۱۲۶	دار دنیا کی حقارت اور دار آخرت کی فضیلت	۵۳
۱۲۹	تفسیر سورۃ روم	
۱۳۰	پیشین گوئی غلبہ روم بر ایران و بشارت فتح و نصرت و فرحت و مسرت برائے اہل ایمان	۵۴
۱۳۲	فائدہ (غلبہ روم کی خبر بدر کے دن آئی)	۵۵
۱۳۴	لطائف و معارف	۵۶
۱۳۵	تنبیہ	۵۷
۱۴۰	ذکر دلائل قدرت و عظمت برائے اثبات الوہیت و اثبات قیامت	۵۸
۱۴۲	ذکر مبداء و معاد برائے تہدید اہل عناد	۵۹
۱۴۳	فائدہ (فَكُنْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ)	۶۰
"	مسئلہ	۶۱
۱۴۶	ذکر دلائل قدرت برائے اثبات قیامت	۶۲
"	دلیل اول	۶۳
۱۴۷	فائدہ (انسان کا مادہ قریب و بعیدہ)	۶۴
"	دلیل دوم	۶۵
۱۴۸	دلیل سوم	۶۶

مضمون

نمبر شمار

صفحہ

۱۴۸	دلیل چہارم	۶۷
۱۴۸	دلیل پنجم	۶۸
۱۴۹	دلیل ششم	۶۹
۱۵۲	بیان مثال برائے جہالت اہل شرک و ضلال	۷۰
۱۵۲	دین فطرت پر قائم رہنے کی ہدایت	۷۱
۱۶۰	ذکر وبال و نحوست کفر و معصیت در دوار دنیا	۷۲
۱۶۴	ذکر بعض دلائل قدرت برائے اثبات قیامت	۷۳
۱۶۶	فائدہ (اس آیت میں الموفق سے کفار مراد ہیں)	۷۴
۱۶۸	فائدہ (ظاہری اسباب میں مردہ کو سنانا محال ہے)	۷۵
۱۶۸	خاتمہ سورت براعجاز قرآن	۷۶

تفسیر سورہ لقمان

۱۶۹

۱۶۹	ربط (۱)	۷۷
۱۷۰	ربط (۲)	۷۸
۱۷۰	ربط (۳)	۷۹
۱۷۰	ربط (۴)	۸۰
۱۷۰	ربط (۵)	۸۱
۱۷۲	آغاز سورت بحدیث کتاب ہدایت و حکمت و بیان حال و مال سعادہ مفلحین و اشتیاق خاصہ	۸۲
۱۷۲	اہل ایمان اور عاشقان قرآن کے لیے بشارت	۸۳
۱۷۴	ذکر نصائح لقمان علیہ السلام سرِ پائے حکمت و عرفان	۸۴
۱۷۸	فائدہ (والدین کے لیے دعائے مغفرت بھی احسان میں شامل ہے)	۸۵
۱۸۰	نکتہ	۸۶
۱۸۱	تنبیہ	۸۷

صفحہ	مضمون	نمبر شمار
۱۸۲	نکۃ	۸۸
۱۸۳	لطائف و معارف	۸۹
۱۸۴	امام خلیل بن احمد کی دعا	۹۰
"	لقمان علیہ السلام کی نصائح کی تفصیل	۹۱
۱۸۹	تہدید مجادلین برائے انکار توحید مع مشاہدہ آثار قدرت الخ	۹۲
۱۹۰	مسئلہ	۹۳
۱۹۲	فائدہ (سات سمندروں کے نام)	۹۴
۱۹۵	خاتمہ سورت بر حکم تقویٰ و تذکیر آخرت	۹۵
۱۹۶	نکۃ	۹۶
"	فائدہ (آیت میں پانچ اشیاء کا ذکر ہوتا ہے)	۹۷
۱۹۸	حکایت	۹۸
۱۹۸	تفسیر سورۃ سجدہ	
۱۹۹	آغاز سورت بختانیت قرآن برائے اثبات رسالت محمدیہ	۹۹
۲۰۱	دلائل توحید	۱۰۰
۲۰۳	ایک شبہ مع جوابات	۱۰۱
۲۰۴	تفسیر دیگر	۱۰۲
۲۰۷	منکرین قیامت کا رد اور مجرمین کی ذلت اور رسوائی کا اجمالی حال	۱۰۳
۲۱۲	رجوع بمضمون رسالت محمدیہ و تہدید مکذبین و معاندین	۱۰۴
۲۱۳	فائدہ (ائمہ مجتہدین ائمتہ یھدوون الخ کا مصداق)	۱۰۵
۲۱۶	تفسیر سورۃ الاحزاب	
"	ربط و خلاصہ سورت	۱۰۶

صفحہ	مضمون	نمبر شمار
۲۱۹	ایک شبہ مع جواب	۱۰۷
۲۲۱	آغاز سورت بحکم تقویٰ و توکل و تحذیر از موافقت کفار منافقین الخ	۱۰۸
۲۲۲	شان نزول	۱۰۹
۲۲۴	فائدہ (قلب سے مراد)	۱۱۰
۲۲۴	حکایت	۱۱۱
۲۲۸	نکتہ (ازواج مطہرات کا ام المؤمنین ہونا)	۱۱۲
۲۲۹	ذکر عہد انبیاء سابقین دربارہ اتباع وحی تبلیغ دین	۱۱۳
۲۳۵	ذکر قصہ غزوہ احزاب و غزوہ بنی قریظہ	۱۱۴
۲۴۲	ذکر بنی قریظہ	۱۱۵
۲۴۴	خطاب نصیحت مآب دربارہ مطالبہ ازواج مطہرات از زینت دنیا الخ	۱۱۶
۲۴۶	نکتہ (دنیا اور آخرت دو سوکنیں ہیں)	۱۱۷
۲۴۷	فائدہ (بظاہر یہ قصہ خیبر کے بعد پیش آیا)	۱۱۸
۲۴۸	فائدہ (اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَكْفُرُونَ)	۱۱۹
۲۴۸	خطاب تکریم و تشریف بضمن تنبیہ و تحذیر	۱۲۰
۲۴۸	فائدہ (فَاحْشَةً مَّبِیْنَةً لِّی قَسِیْد)	۱۲۱
۲۴۹	فائدہ اولی	۱۲۲
۲۴۹	فائدہ دوم	۱۲۳
۲۴۹	فائدہ سوم	۱۲۴
۲۴۹	خاتمہ تفسیر پارہ ۲۷	۱۲۵

آغاز پارہ ۲۷ وَمَنْ یَّقْنُتْ

۲۵۰

۲۵۱

۲۵۲

۲۵۶

فضائل و خصال ازواج مطہرات

فائدہ (یہ کلام تعلیقاً ہے)

لطائف و معارف

۱۲۶

۱۲۷

۱۲۸

۲۶۰	مخالفین پر وہ کے خیالات جن کو وہ اپنے دلائل کہتے ہیں۔ اور ان کے جوابات	۱۲۹
"	پہلی بات کا جواب	۱۳۰
"	دوسری بات کا جواب	۱۳۱
۲۶۱	تیسری بات کا جواب	۱۳۲
"	چوتھی بات کا جواب	۱۳۳
"	آیت تطہیر پر عمدہ بحث	۱۳۴
۲۶۲	آیت تطہیر کے بارے میں شیعوں کا خیال اور پہلی بات کا جواب	۱۳۵
"	حدیث نسائے ایک شبہ اور اس کا ازالہ	۱۳۶
۲۶۷	فائدہ (حضرت خدیجہؓ کی چار بیٹیاں تھیں)	۱۳۷
۲۶۸	خلاصہ کلام	۱۳۸
۲۶۹	شیعوں کی دوسری بات کا جواب ۱	۱۳۹
۲۷۰	جواب ۲	۱۴۰
۲۷۲	تبشیر عام بر امتثال احکام اسلام	۱۴۱
۲۷۴	نکتہ	۱۴۲
۲۷۶	بیان حرمت اعراض و عدول از فیصلہ خدا و رسول صلی اللہ علیہ وسلم الخ	۱۴۳
۲۸۳	نکتہ ۱ (آیت میں نفی خوف کی وضاحت)	۱۴۴
"	نکتہ ۲	۱۴۵
۲۸۴	نکتہ ۳	۱۴۶
۲۸۵	نکتہ ۴	۱۴۷
"	نکتہ ۵	۱۴۸
"	ابطال تقیہ	۱۴۹
۲۸۷	طاعنین کے طعن کا جواب	۱۵۰
۲۸۹	اسامی صحابہ کرام رض جن سے حدیث ختم نبوت مروی ہے	۱۵۱
۲۹۰	لطائف و معارف	۱۵۲
۲۹۱	ذکر اختلاف قرار ت در آیت ختم نبوت	۱۵۳
۲۹۲	لفظ خاتم کی تشریح	۱۵۴

صفحہ	مضمون	نمبر شمار
۲۹۵	ایک شبہ اور اس کا ازالہ	۱۵۵
۲۹۷	نکتہ	۱۵۶
۲۹۹	مسئلہ قادیان کا ہزیان	۱۵۷
۳۰۰	بمذری اور ظلی نبوت کی حقیقت	۱۵۸
۳۰۸	تبشیر مؤمنین و انذار کافریں و منافقین و ذکر بعض فضائل نبی کریم علیہ الصلاۃ و التسلیم	۱۵۹
۳۱۲	ذکر بعض احکام نکاح و طلاق و بعض خصائص نبوی در بارہ نکاح	۱۶۰
۳۱۴	فائدہ (ایک عہد سے آپ کا نکاح اور جدائی)	۱۶۱
۳۱۵	حکم اول	۱۶۲
۳۱۵	حکم دوم	۱۶۳
۳۱۵	حکم سوم	۱۶۴
۳۱۶	فائدہ	۱۶۵
۳۱۶	حکم چہارم	۱۶۶
۳۱۷	حکم پنجم	۱۶۷
۳۱۸	حکم ششم	۱۶۸
۳۱۸	حکم ہفتم	۱۶۹
۳۲۱	ندار اہل ایمان و نزول حکم حجاب برائے خواتین اسلام النہ	۱۷۰
۳۲۲	بعد وفات رسولؐ ازواج مطہرات سے نکاح کی حرمت میں پانچ حکمتیں	۱۷۱
۳۲۲	اول	۱۷۲
۳۲۲	دوم	۱۷۳
۳۲۲	سوم	۱۷۴
۳۲۲	چہارم	۱۷۵
۳۲۲	پنجم	۱۷۶
۳۲۵	فائدہ (وَلَا يَسْكُنُ مِنْهُنَّ) سے عورتیں مراد ہیں	۱۷۷
۳۲۵	فائدہ جلیلہ (آیات بالا کو آیات حجاب کہتے ہیں)	۱۷۸
۳۲۶	حکم وجوب صلاۃ و سلام و تحریم ایذا و خدا و رسول و ایذا و عامہ اہل اسلام	۱۷۹
۳۲۸	فائدہ	۱۸۰

نمبر شمار	مضمون	صفحہ
۱۸۱	ذکر بعض انواع ایذا ر منافقین و مرجعین بقرض نسواں و تخویف اہل ایمان	۳۳۰
۱۸۲	فائدہ (آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی صاحبزادیوں کے تعدد پر و بیکار سے استدلال)	۳۳۲
۱۸۳	تہدید و وعید منافقین و منکرین قیامت مقرون بہ لعنت عذاب آخرت	۳۳۳
۱۸۴	خاتمہ سورت بر ترغیب انذار رسول و ترغیب اطاعت رسول صلی اللہ علیہ وسلم	۳۳۵
۱۸۵	نکتہ	۳۳۵
۱۸۶	ترغیب بر حفاظت امانت و ترہیب از خیانت و افصاحت	۳۳۶
۱۸۷	فائدہ (اِنَّہٗ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا میں نکتہ)	۳۳۹
۱۸۸	ذکر انجام امانت	۳۴۰
۱۸۹	آیت امانت کی شیعہ تفسیر یا تحریف	۳۴۰
۱۹۰	لطائف و معارف	۳۴۱
۱۹۱	خاتمہ سورۃ احزاب	۳۴۲
تفسیر سورۃ سبا		
۱۹۲	گذشتہ سورت سے ربط	۳۴۵
۱۹۳	آغاز سورۃ بہ توحید و توحید خداوند رب العزت	۳۴۷
۱۹۴	اثبات معاد مقرون بہ قسم برائے تہدید اہل کفر و عناد	۳۵۰
۱۹۵	قصہ داؤد و سلیمان علیہما السلام	۳۵۲
۱۹۶	داؤد علیہ السلام کی دوسری فضیلت کا ذکر	۳۵۲
۱۹۷	حکایت	۳۵۲
۱۹۸	دوسرے عبد منیب کا ذکر	۳۵۵
۱۹۹	قصہ قوم سبا	۳۵۹
۲۰۰	اثبات توحید و توحید و تہجیل مشرکین	۳۶۲
۲۰۱	فائدہ (اس رکوع میں سات قُل ہیں)	۳۶۴

صفحہ	مضمون	نمبر شمار
۲۶۸	نکتہ	۲۰۲
۲۷۱	اثبات رسالت محمدیہ و عموم بعثت و اثبات قیامت	۲۰۳
۲۷۵	عمیش پرستوں کے ایک شبہ کا جواب	۲۰۴
۲۸۰	خاتمہ سورت بر کلمہ حکمت و موعظت	۲۰۵
۲۸۱	تیسرے تہرید منکرین و مکذبین سے	۲۰۶
۲۸۲	اختتام سورۃ سبا	۲۰۷
۲۸۳	تفسیر سورۃ فاطر	
۲۸۴	خلاصہ سورت	۲۰۸
۲۸۹	تحمید خداوند حمید و مجید برائے اثبات توحید و تذکیر نعم و تحذیر از نقم	۲۰۹
۲۸۹	نکتہ	۲۱۰
۲۹۱	لطائف و معارف	۲۱۱
۲۹۱	ذکر اقوال مختلفہ در بارہ حقیقت ملائکہ علیہم السلام	۲۱۲
۲۹۲	منکرین ملائکہ کی تردید آیات قرآنیہ سے	۲۱۳
۲۹۲	اس بارے میں احادیث صحیحہ و ضعیفہ	۲۱۴
۲۹۵	وجود ملائکہ پر فلاسفہ حال کے شبہات اور ان کے جوابات	۲۱۵
۲۹۶	پہلا شبہ اور اس کے تین جواب	۲۱۶
۲۹۶	دوسرا شبہ مع جواب	۲۱۷
۲۹۸	تیسرا شبہ مع جواب	۲۱۸
۲۹۸	ذکر دلائل توحید مع دیگر مضامین مناسبہ مقام مثل ترغیب خشیت و فکر آخرت الخ	۲۱۹
۲۹۹	نکتہ	۲۲۰
۳۰۱	ذکر دلیل آخر بر توحید و امکان حشر و نشر و اثبات قصار و قدر	۲۲۱
۳۰۱	ذکر دلیل	۲۲۲

نمبر شمار	مضمون	صفحہ
۲۲۳	دلیل آخر	۴۰۱
۲۲۴	دلیل دیگر	۴۰۲
۲۲۵	دلیل دیگر	۴۰۳
۲۲۶	دلیل دیگر	۴۰۴
۲۲۷	فائدہ جلیلہ	۴۰۵
۲۲۸	فلاسفہ کے ایک خیال کے تین جواب	۴۰۶
۲۲۹	جواب ۱	۴۰۷
۲۳۰	جواب ۲	۴۰۸
۲۳۱	جواب ۳	۴۰۹
۲۳۲	ذکر فقر و احتیاج بشر و استغفار خداوند برود بکر	۴۱۰
۲۳۳	فائدہ (دوسروں کے گناہ کے بوجھ اٹھانا)	۴۱۱
۲۳۴	تہدید بر غفلت از عدم نظر در آثار قدرت	۴۱۲
۲۳۵	لطائف و معارف	۴۱۳
۲۳۶	چند نکات	۴۱۴
۲۳۷	مدح و ثناء علماء و صلحاء امت و توصیف و شان علم نبوت و ترغیب بر تجارت آخرت	۴۱۵
۲۳۸	حکایت	۴۱۶
۲۳۹	جہنم میں مجرمین کی پکار پر جواب خداوندی	۴۱۷
۲۴۰	لطائف و معارف	۴۱۸
۲۴۱	فائدہ در بارہ تقویٰ	۴۱۹
۲۴۲	نکستہ	۴۲۰
۲۴۳	بیان علم و حلم خداوندی	۴۲۱
۲۴۴	فائدہ جلیلہ در بارہ حرکت آسمان و زمین	۴۲۲
۲۴۵	فائدہ دیگر	۴۲۳
۲۴۶	فائدہ (ایک حکایت)	۴۲۴
۲۴۷	تشنیع و تقریح بر کفر و کفر	۴۲۵
۲۴۸	اختتام سورت الملائکہ یعنی سورہ فاطر	۴۲۶

تفسیر سورت یسین

۲۴۸

۲۴۹

۲۵۰

۲۵۱

۲۵۲

۲۵۳

۲۵۴

۲۵۵

۲۵۶

۲۵۷

۲۵۸

۲۵۹

۲۶۰

۲۶۱

۲۶۲

۲۶۳

۲۶۴

۲۶۵

۲۶۶

۲۶۷

۲۶۸

۲۶۹

۲۷۰

۲۷۱

۲۷۲

۲۷۳

ربط سورت

ربط دیگر

اثبات رسالت محمدیہ مؤکد بقسمے کہ آں دلیل نبوت است و مقرون بر بیان تفاوت الخ

نکتہ

تنبیہ

قصہ اصحاب القریہ برائے عبرت و نصیحت مکذبین رسالت

نکتہ

آغاز پارہ ۳۷ و مآلی

بقیہ قصہ مرد صالح مشتمل بر پند و نصائح برائے اصلاح قوم

نکتہ

نکتہ

نکتہ

ذکر دلائل قدرت برائے اثبات وحدانیت و امکان حشر و نشر

دلیل اول

دلیل دوم

لطائف و معارف

سجد شمس

دلیل سوم

کفار کی سرکشی اور سنگدلی کا بیان

نمبر شمار	مضمون	صفحہ
۲۶۷	منکرین حشر و نشر کی تہدید اور وعید	۲۶۲
۲۶۸	فائدہ (حضور سے شعر کی نفی)	۲۶۲
۲۶۹	رجوع بسوئے مضمون و حدانیت و تذکیر نعمت	۲۶۷
۲۷۰	منکرین حشر کا ایک شبہ اور دوسرے کا جواب	۲۶۹
۲۷۱	فائدہ جلیلہ دربارہٴ معاد جسمانی	۲۷۰
۲۷۲	دوسرا جواب	۲۷۲
۲۷۳	تیسرا جواب	"
۲۷۴	اختتام سورت یسین	۲۷۴
۲۷۴	تفسیر سورت صافات	۲۷۴
۲۷۵	اثبات توحید اور منکرین حشر کی تردید اور تہدید اور وعید	۲۷۶
۲۷۶	نکتہ	۲۷۷
۲۷۷	منکرین حشر اور مکذبین رسالت کی تردید اور انکی جہالت اور حماقت کا اظہار	۲۸۵
۲۷۸	احکام الحاکمین کی طرف سے مشرکوں کو وعید	۲۸۸
۲۷۹	اَقْمَا نَحْنُ بِمَعِيَّتَيْنِ میں دو قول - پہلا قول	۲۹۰
۲۸۰	دوسرا قول	۲۹۱
۲۸۱	قصہ اول: نوح علیہ السلام	۲۹۵
۲۸۲	قصہ دوم: حضرت ابراہیم علیہ السلام باقوم او	۲۹۹
۲۸۳	لفظ "شیعہ" کی اصل	"
۲۸۴	شیعہ کس کو کہتے ہیں	۵۰۰
۲۸۵	سنی کس کو کہتے ہیں	"
۲۸۶	دوسری بشارت کا ذکر	۵۰۵
۲۸۷	ذبیح اللہ کی بحث	۵۰۷

صفحہ	مضمون	نمبر شمار
۵۱۲	قصہ سوم : حضرت موسیٰ و ہارون علیہما السلام	۲۸۸
۵۱۳	قصہ چہارم : حضرت الیاس علیہ السلام	۲۸۹
۵۱۵	قصہ پنجم : حضرت لوط علیہ السلام	۲۹۰
۵۱۷	قصہ ششم حضرت یونس علیہ السلام	۲۹۱
۵۱۹	نکتہ	۲۹۲
۵۲۲	مشرکین کی بعض جہالتوں اور حماقتوں کی تردید اور اس پر تہدید و وعید	۲۹۳
۵۲۶	مشرکین عرب کی ایک بد عہدی کا ذکر	۲۹۴
۵۲۸	خاتمہ سورت بر تنزیل و تمجید رب العالمین و تنویر شان حضرات مرسلین علیہم السلام	۲۹۵
۵۲۹	اختتام تفسیر معارف القرآن	۲۹۶

کتابت : ع. م. شہدادپور

